

Адміністративні онлайн-послуги для бізнесу та працівників в умовах актуальних міграційних процесів в Україні: правові виклики та напрями розвитку

Ілля Менчак
аспірант,

*ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: MenchakIV@krok.edu.ua,
ORCID: 0009-0002-6751-40X*

Унаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації за межами України опинилися мільйони громадян, значна частина яких отримала тимчасовий захист у країнах Європейського Союзу. Так, за офіційними даними Євростату станом на 10 листопада 2025 року статусом тимчасового захисту у країнах Європейського Союзу користується 4,3 млн українців [2].

Масштабна зовнішня міграція призвела не лише до глибоких соціальних та демографічних наслідків, а й створила виклики для національної економіки, ринку праці та системи державного управління.

Україна об'єктивно зацікавлена у створенні передумов для повернення українських громадян додому, їх реінтеграції в українське суспільство та залучення до економічної діяльності. Одним із ключових інструментів для досягнення цієї мети є розвиток сучасних, доступних та ефективних адміністративних онлайн-послуг, орієнтованих як на бізнес, так і на осіб, що працюють дистанційно або тимчасово перебувають за кордоном.

Одним із актуальних напрямів удосконалення є розширення можливостей онлайн-адміністрування юридично значущих процесів. Зокрема, важливим є запровадження механізмів дистанційного нотаріального посвідчення документів з використанням кваліфікованого електронного підпису та засобів відеоверифікації. У низці реєстраційних та корпоративних процедур, пов'язаних із веденням бізнесу (внесення змін до установчих документів, оформлення довіреностей, укладення окремих договорів тощо), законодавство вимагає нотаріального засвідчення. Відсутність доступу до таких послуг онлайн фактично ускладнює можливість підтримувати діяльність українських підприємств із-за кордону.

Крім того, потребує вдосконалення правовий механізм залучення до роботи українських громадян, які тимчасово перебувають за межами держави. Доцільним видається розширення практики застосування гіг-контрактів та поширення їх елементів, включно з податковими пільгами, на ширші сегменти цивільного законодавства а не лише на правовий режим резидентів "Дія.Сіті".

Так, як встановлено п. 1 ч. 1 ст. 1 Закону України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні" [1], гіг-контракт – цивільно-правовий договір, за яким гіг-спеціаліст зобов'язується виконувати роботи та/або надавати послуги відповідно до завдань резидента Дія Сіті як замовника, а резидент Дія Сіті зобов'язується оплачувати виконані роботи та/або надані послуги і забезпечувати гіг-спеціалісту належні умови для виконання робіт та/або надання

послуг, а також соціальні гарантії, передбачені розділом V цього Закону.

Розширення практики застосування гіг-контрактів не лише на резидентів "Дія.Сіті" дозволить спростити процедури укладення трудових та цивільно-правових договорів між українськими компаніями та фахівцями, які тимчасово проживають за кордоном, формалізувати їх участь в українській економіці та забезпечити справляння податків і єдиного соціального внеску.

Створення зручних механізмів легальної дистанційної зайнятості українських громадян дозволить, з одного боку, зменшити дефіцит робочої сили, що спостерігається на внутрішньому ринку праці, а з іншого – забезпечити неперервний зв'язок працівників із національним економічним простором. Такі особи залишатимуться інтегрованими в економічне життя України, вноситимуть свій вклад у створення доданої вартості, сплачуватимуть податки та внески, що сприятиме стабільності державних фінансів.

Поряд із зазначеним, перспективним напрямом розвитку є розширення функціоналу Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, інтеграція сервісів для бізнесу з міжнародними системами ідентифікації, а також удосконалення процедур підтвердження особи для громадян, які перебувають за кордоном. Це підвищить доступність адміністративних сервісів, сприятиме мобільності українських фахівців та забезпечить прозорість правовідносин між державою та бізнесом.

У сукупності запропоновані заходи сприятимуть не лише економічній активізації громадян, які тимчасово перебувають за межами держави, а й формуванню передумов для їх повернення. Вони матимуть позитивний соціальний ефект, оскільки забезпечать збереження сталого зв'язку громадян з Україною та не допустять їх поступового відчуження від національного соціально-культурного середовища. Економічний ефект проявлятиметься у збільшенні кількості зайнятих осіб, зростанні податкових надходжень та підвищенні конкурентоспроможності бізнесу. Демографічний вимір полягатиме у зменшенні дефіциту трудових ресурсів та зміцненні трудового потенціалу країни.

Таким чином, розвиток адміністративних онлайн-послуг для бізнесу та працівників у контексті актуальних міграційних процесів є одним із ключових напрямів державної політики, що має забезпечити сталий соціально-економічний розвиток України в середньо- та довгостроковій перспективі.

Ключові слова: зовнішня міграція; адміністративні онлайн-послуги; дистанційна зайнятість; гіг-контракти.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні" від 15.07.2021 № 1667-IX. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.
2. Офіційний сайт Євростату. Temporary protection decisions highest in 2 years. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20251110-2>.